743/06

Den 13. marts 2006 blev i sag nr. 66.799:

xxx xxxxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxx xx
xxxx xxxx

mod

Danica Pension
Parallelvej 17
2800 Lyngby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

Forsikringstageren, der har erhvervsevnetabsforsikring i Danica Pension, klager ved sin advokat over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse og udbetale invalideydelse efter den 1/3 2005.

Selskabet har afvist at yde forsikringsdækning efter ovennævnte dato under henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og invalideydelse, hvis klagerens erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde nedsættes til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne. Karenstiden er tre måneder.

Selskabet har ydet præmiefritagelse og udbetalt invalideydelse i perioden fra den 25/12 2002 til den 1/3 2005.

Det fremgår af sagen, at selskabet medio december 2002 modtog anmeldelse af sygdom samt lægeattest fra klagerens egen læge. Af anmeldelsen og lægeattesten fremgår bl.a., at klageren, der er født i 1957 og uddannet landmand, blev sygemeldt den 25/9 2002 grundet "periodisk psykisk tilstand (akut psykotisk tilstand)". Som følge af

sygdommen var klageren indlagt på psykiatrisk afdeling, H. Sygehus, i perioden fra den 31/10 til den 27/11 2002.

Som følge af klagerens sygemelding bevilgede selskabet præmiefritagelse og udbetaling af ydelse fra karensperiodens udløb. Bevillingen heraf skete på baggrund af klagerens tab af erhvervsevne i hans hidtidige erhverv som leder af maskinstation.

Til brug for sagens behandling indhentede selskabet herefter løbende yderligere lægelige og kommunale oplysninger.

Af statusattest af 29/11 2004 fra overlæge U.G., psykiatrisk afdeling i H., fremgår:

> "Siden sidste statusattest har der været en bedring i pt.s tilstand. Hans humør er blevet mere stabilt, selvom han fortsat kan have enkelte dage, hvor han har svært ved at komme i gang. Angiver at koncentrationen er rimelig, nattesøvnen er god, og at han kan glæde sig til nogen ting, selvom den indre glæde stadigvæk mangler. Oplever også at han kan have lyst til noget, men klager stadigvæk over en del træthed og manglende energi. Ser man på det samlede forløb er der tydeligvis sket en forbedring af tilstanden uden dog, at pt. kan klare samme belastning som for 2½ år siden. Han har stadigvæk tendens til at blive hurtigere stresset, samtidig med at han har svært ved at sige fra. Ser man på den psykiatriske prognose vil der stadigvæk ske mindre forbedringer i tilstanden, men som nævnt i tidligere statusattest vil der i fremtiden nok også være brug for et vist skånebehov mhp. arbejde. Mhp. pt.s depression og tidligere psykotiske oplevelser er der stadigvæk yderligere behandlingsmuligheder som på nuværende tidspunkt dog ikke synes at være aktuelle. Tilstanden kan endnu ikke betegnes som stationær, idet der tydeligvis er sket en forbedring i løbet af den sidste måneds tid, hvor pt. har deltaget i et kommunalt motionstilbud, som han i øvrigt er meget glad for. Efter ut.s mening vil der formentlig være varigt skånebehov, selvom pt. vil være optimalt behandlet. Det mest hensigtsmæssige vil nok være et fleksjob på 1/3 eller halv tid af normal arbejdstid."

I den kommunale ressourceprofil hedder det bl.a.:

> "**Iværksatte foranstaltninger i sygedagpengeforløbet:**

Arbejdsprøvning på maskinstation i perioden 8/3-04 - 18/4-04 (var oprindeligt planlagt til 31/5-04), hvor det blev afbrudt efter at JF gik helt ned med flaget, fordi han havde følt sig presset i arbejdsprøvningen. Han startede med 15 - 20 timer ugentlig og planen var at timetallet skulle forsøges sat op til fuld tid i løbet af arbejdssprøvningsperioden. Det lykkedes imidlertid ikke at få timetallet sat op til mere end max. halv tid, der var dog få dage, hvor han havde flere timer, hvilket bevirkede, at han fik det psykisk meget dårligt, og måtte sygemeldes.

Arbejdsprøvning som medhjælper på kirkegård i perioden 5/7-04 - 22/10-04. I de sidste 4 uger af arbejdsprøvningen var JF sygemeldt pga. operation af nedgroet negl. Arbejdstiden har været på 3 timer daglig, hvor det var planen, at arbejdstiden gradvis skulle forsøges sat op til 5 timer daglig. Pga. sygemeldingen blev det ikke forsøgt, men vurderingen var også, at han ikke kunne klare det psykisk, idet han efter 3 timer var meget nedkørt. JF har klaret arbejdsopgaverne tilfredsstillende. Hans psykiske tilstand har været meget svingende og det har båret præg af, at han ingen gejst har.

Deltagelse i 'Projekt fysisk aktivitet' fra den 1/11-04 i 5 timer daglig. Projektet indeholder stavgang, træning i maskiner, holdtræning, afspænding og samtaler. Derudover arbejdes der med vægttab, hvilket dog ikke har givet resultat endnu. JF har mødt stabilt i projektet. Hans psykiske tilstand er stadig meget svingende, nogle dage er han helt nede og andre dage går det nogenlunde.

Lægekonsulents vurdering

…

Diagnose	Depressio mentes m.g. - svær depression
	Paranoid psykose seq. - tidligere psykose
Prognose	JJF vil fremover have mindre psykiske ressourcer.

4. 66.799

Konklusion 47-årig tidligere gård- og maskinsstationsejer. JJF indlægges 31.10.2002 pga. psykose.

I efterløbet udvikler JJF en svær depression, som har været svært at behandle og forløbet har været langvarigt. Der er god overensstemmelse mellem sygehistorien og de objektive fund og vurderingen at JJF fremover skal beskæftiges i et arbejde, der ikke er stressende og tidsmæssig skal JJF have reduceret arbejdstid. JJF bliver fortsat hurtigere stresset og har svært ved at sige fra, er træt og har manglende energi. JJF vil få det bedre men ikke en bedring der ville bringe JJF op på en psykisk stabilitet som før sygdommen for 2½ år siden.
09.12.2004
K.A.

Vurdering
Det vurderes, at JJF har mange ressourcer i form af den arbejdsmarkedserfaring, han har fra de mange års arbejde i selvstændig virksomhed som landmand, maskinstation samt juletræsproduktion. Derudover har han det store kørekort. JJF har en stor barriere i form af hans psykiske tilstand, som vurderes at begrænse ham meget i at udnytte ressourcerne på arbejdsmarkedet. Tilstanden vurderes at være stationær. JJF har været i behandling i ca. 2½ år med samtaler og medicin, som har betydet nogen fremgang, men ikke i en sådan grad, at det vurderes, at han vil komme til at klare et fuldtidsarbejde på normale vilkår igen, hvilket de iværksatte foranstaltninger, som ovenfor beskrevet, også har vist. Revalidering vurderes urealistisk set i forhold til JJF's meget svingende psykiske tilstand samt at han bliver udtrættet efter kun få timers koncentration. Det vurderes, at det vil være realistisk, at JJF på nuværende tidspunkt vil kunne bestride et fleksjob svarende til 1/3 af ordinært arbejde."

Klageren blev herefter af kommunen visiteret til fleksjob med virkning fra den 1/1 2005, hvilket kommunen meddelte klageren ved skrivelse af 21/12 2004.

Af lægeattest af 29/12 2004, der er udfærdiget af overlæge U.G., psykiatrisk afdeling i H., fremgår bl.a., at klageren er apsykotisk, men at han fortsat er præget af manglende

energi, øget trætbarhed, nedsat koncentration samt lavt stressniveau. Endvidere fremgår det af attesten, at klagerens psykose er velbehandlet, selv om der fortsat er depressive symptomer. Han søges behandlet med antidepressiv og antipsykotisk medicin samt ambulante samtaler. Overlæge U.G. vurderer, at klagerens generelle erhvervsevne for bestandigt er nedsat til under 1/3.

På baggrund af de indhentede oplysninger forlængede selskabet løbende præmiefritagelsen og udbetalingen ved tab af erhvervsevne til den 1/3 2005. Forsikringsdækningen ophørte herefter, hvilket selskabet meddelte klageren ved skrivelse af 4/2 2005.

Klageren var utilfreds med selskabets afgørelse. Foranlediget heraf indhentede selskabet efterfølgende yderligere kommunale og lægelige oplysninger.

Socialrådgiver B.M., psykiatrisk afdeling i H, oplyste i skrivelse af 10/3 2005 til selskabet, at klageren den 1/2 2005 påbegyndte virksomhedspraktik i motionscenter med henblik på etablering af fleksjob på max. 1/3 tid.

Af journaludskrift af 28/2 2005fra psykiatrisk afdeling i H. fremgår bl.a.:

> "AMBULANT
> J. synes han har været tung, som han udtrykker det i sidste uge. Har været for lidt i gang og har følt at humøret igen er blevet dårligere. Mener stadigvæk at han mangler gnisten. Han har også samtidig været forkølet. Nattesøvnen har været en del påvirket, han ligger 2-3 timer inden han falder i søvn. …
>
> Han hjælper … stadigvæk en gammel skolekammerat mhp. genoptræning. Hjælper ham ca. 15 timer om måneden dvs. 3½ time ugentligt. Mhp. BT er det i øjeblikket i niveau. Han får også stadigvæk tabl. Corodil 10 mg x 2 dgl.
> Vi taler lidt om det videre forløb og jeg synes, der er indikation for øgning i Zoloft, hvilket han er indforstået med.
> ... U.G., overlæge/lf"

I statusskrivelse af 6/4 2005 fra overlæge U.G., psykiatrisk afdeling i H., hedder det bl.a.:

> "Pt. har i over 1 1/2 år haft vedvarende depressive symptomer med især manglende energi, øget trætbarhed, nedsat koncentration og lavt stressniveau. Han har desuden stadigvæk svært ved at forholde sig til de psykotiske tanker, der førte til indlæggelse. Har dog i lang tid været apsykotisk og der er sideløbende foretaget reduktion i pt.s anti-psykotiske medicin til kun tablet Zyprexa 5 mg nocte. På trods af øgning i pt.s anti-depressive medicin til i alt tabl. Zoloft 150 mg mane samt tabl. Remeron 45 mg nocte har der ikke været en ændring i tilstanden.
>
> Pt. kan stadigvæk på trods af store skånehensyn kun arbejde omkring 12 timer om ugen, og hvis man ser dette i relation til de næsten 100 timer om ugen, han skulle arbejde tidligere er dette kun en meget beskeden brøkdel. J. er stadigvæk meget påvirkelig over for belastninger fra omverdenen, går så nærmest i stå. Beretter at han mangler gnisten. På nuværende tidspunkt er der pga. udebleven effekt af den nuværende anti-depressive medicin foretaget udtrapning af Zoloft og optrapning af Efexotdepot, som dog endnu ikke er afsluttet.
>
> Om dette kan have en grundlæggende effekt mhp. pt.s tilstand, synes på nuværende tidspunkt dog ret usikkert.
>
> Pt. er fra kommunens side blevet visiteret til en form for fleksjob, selvom dette kun indbefatter 12 timer ugentligt og ikke det nødvendige timetal for et normalt fleksjob.
>
> …
>
> DIAGNOSE
>
> DF32.1 depressiv enkeltepisode af moderat grad"

Efter at have forelagt de nye oplysninger for selskabets psykiatriske lægekonsulent fastholdt selskabet sin afgørelse. Dette blev meddelt klageren ved skrivelse af 25/4 2005.

Klageren indbragte herefter sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Klageren har ved sin advokat påstået selskabet tilpligtet at anerkende, at han er berettiget til fortsat præmiefritagelse og udbetaling af invalideydelse fra den 1/3 2005.

Selskabet ved sin advokat i skrivelse af 22/6 2005 til nævnet fastholdt sin afgørelse.

Parternes advokater er fremkommet med yderligere bemærkninger i skrivelser af 12/7 og 13/7 2005.

Klagerens advokat har i skrivelse af 6/9 2005 til nævnet anført:

> "I sagen er der sket det, at klageren den 15. august 2005 blev sygemeldt under diagnosen akut paranoid psykose.
>
> …
>
> Der kan yderligere supplerende oplyses at det viser sig at der muligvis har været tale om en decideret fejlbehandling af klageren. Dette ikke fra forsikringsselskabets side men fra kommunens side.
>
> Til nærmere orientering herom vedlægges et klagebrev … som klagerens datter har udfærdiget til G. Kommune. Det viser sig at J.F. gennem længere tid har været i arbejdsprøvning 20 til 25 timer om ugen, dette til trods for at han allerede var blevet visiteret til flexjob, hvor det var bestemt at han skulle have en tredjedel af en normal arbejdstid. Der har således i sagen været en vurdering af at J.F. maksimalt kunne udføre en tredjedel af et normalt arbejde, hvorefter kommunen beskæftiger ham i arbejdsprøvning med 20-25 arbejdstider pr. uge.
>
> …
>
> Jeg henviser til at klageren allerede på nuværende tidspunkt er visiteret til flexjob, hvor der skal arbejdes en tredjedel af en normal arbejdsuge. Endvidere er klagerens tilstand på nuværende tidspunkt muligvis så forværret, at han slet ikke kan arbejde overhovedet.
>
> Jeg mener derfor at klageren må få medhold i sin klage."

Efterfølgende har klagerens advokat fremsendt journaloplysninger fra sygehuspsykiatrien i S., hvoraf bl.a. følgende fremgår:

> "**16-08-05 …**

8. 66.799

Ambulantepikrise

…

Aktionsdiagnose

DF2331 Psykose, akut paranoid, reaktiv

EPIKRISE:

AMBULANTSamtale med pt.: J. forklarer, at han havde en meget god ferie. Var bl.a. 12 dage afsted med en camplet sammen med familien, hvor de overnattede i nærheden af Silkeborg søerne, var meget aktiv i sin ferie og glædede sig til at komme tilbage til hans arbejde i sidste uge. Følte sig glad og veltilpas, da han mødte på arbejde, men langsomt opdagede han, at der var en del uoverensstemmelser både mellem hans arbejdsgiver og den kommende kompagnon, men primært også mellem arbejdsgiveren og ham selv. Hans arbejdsgiver ville have, at han skulle arbejde mere eller også forpagte cafeen, få en grundløn og en provision, dette har J. overhovedet ikke været indstillet på. Han er i flexjob på 12 timer og har svært ved at klare meget mere. Han fortæller, hvordan han nærmest selv skulle passe cafeen og motionscentret, mens der var gadefest i G. Synes selv han klarede det godt, men var også meget træt. Følte sig samme aften presset af arbejdsgiveren og kom grædende hjem. Den kommende weekend havde han det meget dårligt, kunne overhovedet ikke sove og grublede hele tiden over situationen. Angiver at han jo ikke kan sige nej. Beskriver at han i weekenden også havde spændinger i hovedet og trykken overbrystet. Opsøgte så i går egen læge, der sygemeldte ham og samtidig også kontaktede arbejdsgiveren telefonisk. J. mener i dag, at han nu nok har overvundet krisen og at han har fået det bedre. …

28-08-05 …

Udskrivningsepikrise

…

Aktionsdiagnose

DF312 Bipolar sindslidelse, p.t. mani med psykotiske symptomer

Epikrise:

2. INDLÆGGELSE

…

Pt. er velkendt til med depressive forstemninger, indlægges aktuelt med psykotisk tilstand. I afdelingen går han forvildet rundt, leder efter imaginære knapper, banker på døre til medpatienter. Han bæltefikseres kortvarigt og sættes i anti-psykotisk behandling med Zyprexa. På denne behandling klinger pt.s tilstand hurtig af til neutralt stade. Han udskrives slutteligt til fortsat ambulant opfølgning hos ut.

…

06-10-05

Ambulantepikrise

…

Aktionsdiagnose

DF312 Bipolar sindslidelse, p.t. mani med psykotiske symptomer

Epikrise:

Pt. møder til aftalt ambulant samtale. Det er gået fint efter udskrivningen. Nattesøvnen er i orden."

Selskabet fastholdt herefter sin afgørelse i skrivelse af 28/11 2005 til nævnet.

Klagerens advokat har i skrivelse af 12/12 2005 til nævnet bl.a. bemærket:

"Det kan oplyses at G. kommune telefonisk har meddelt undertegnede at man er indstillet på at foretage sidste forsøg med arbejdsprøvning, der indtil videre er bestemt til at måtte udgøre maksimalt 20 timer pr. uge, under skønsomme vilkår og skærpet lægeopsyn. Dette i sig selv en klar indikation af at man allerede på nuværende tidspunkt nærmest har taget stilling til at arbejdsevnen er nedsat til mindre end halvdelen. Hvad resultatet af arbejdsprøvningen bliver, er endnu uvist. Det syntes at være helt uden relevans, at J.J.F. har haft en god ferie, i relation til hans arbejdsevne."

Klagerens advokat har i skrivelse af 25/1 2006 til nævnet oplyst, at klageren med virkning fra 1/2 2006 har fået tilkendt førtidspension.

Selskabet har hertil i skrivelse af 7/2 2006 til nævnet anført:

"Det fremgår af førtidspensionsafgørelsen, at kommunen har vurderet klagers arbejdsevne i henhold til pensionslovgivningen på baggrund af det lægelige materiale, som allerede har været forelagt Danicas psykiatriske lægekonsulent.

Senest har sagen været vurderet i Danica på baggrund af klagers nye maniodepressive diagnose. På baggrund af denne diagnose vurderede Danicas psykiatriske lægekonsulent, at der var nye og uprøvede behandlingsmuligheder. Dette har kommunen øjensynligt ikke taget i betragtning ved sin vurdering, idet kommunen har lagt til grund, at klager har lidt af en bipolar sindslidelse siden oktober 2002, hvilket der ikke er basis for at antage på baggrund af de lægelige akter i sagen.

Da der ikke er kommet nye helbredsmæssige oplysninger i sagen, fastholder Danica sin afgørelse og imødeser herefter nævnets kendelse."

Af de almindelige forsikringsbetingelser fremgår:

"**Dækning ved tab af erhvervsevne (invaliditet)**

§ 7. I tilfælde af forsikredes tab af erhvervsevnen gælder Statsanstaltens regulativ for præmiefritagelse og invalideydelse."

Regulativ for præmiefritagelse og invalideydelse indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"**Definition af invaliditet**

1. Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

2. Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiget til udbetaling af invalideydelse og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egne er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn.

…

Præmiefritagelse og invaliderenters ikrafttræden og ophør

5. Præmiefritagelse respektive udbetaling af invaliderente får virkning fra den dag, nedsættelsen af erhvervsevnen har varet uafbrudt i 3 måneder."

Nævnet udtaler:

Overlæge U.G. har i lægeattest af 29/12 2004 tilkendegivet, at klagerens generelle erhvervsevne for bestandigt er nedsat til 1/3 eller derunder. Efterfølgende har kommunen oplyst, at den er indstillet på at sende klageren i ny arbejdsprøvning 20 timer ugentligt.

De hidtidige forløb af arbejdsprøvninger har ikke godtgjort, at klageren har nogen generel resterhvervsevne af betydning. Nævnet kan dog ikke afgøre, om dette er en varig tilstand, men på baggrund af det hidtidige forløb finder nævnet, at selskabet er forpligtet til at genoptage udbetalingen og præmiefritagelsen fra den 1/3 2005, og indtil der foreligger resultat af den arbejdsprøvning, klageren nu er indstillet til.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Danica Pension, skal yde præmiefritagelse og genoptage udbetalingen af ydelser fra den 1/3 2005 og frem til, der foreligger et resultat af den arbejdsprøvning, klageren af kommunen i december 2005 er indstillet til. Det beløb, der tilkommer klageren, skal forrentes i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

J. Hermann